

ID-tyveri og sikkerhet for egen identitet

Landsomfattende omnibus
4. – 7. desember 2017

Prosjektinformasjon

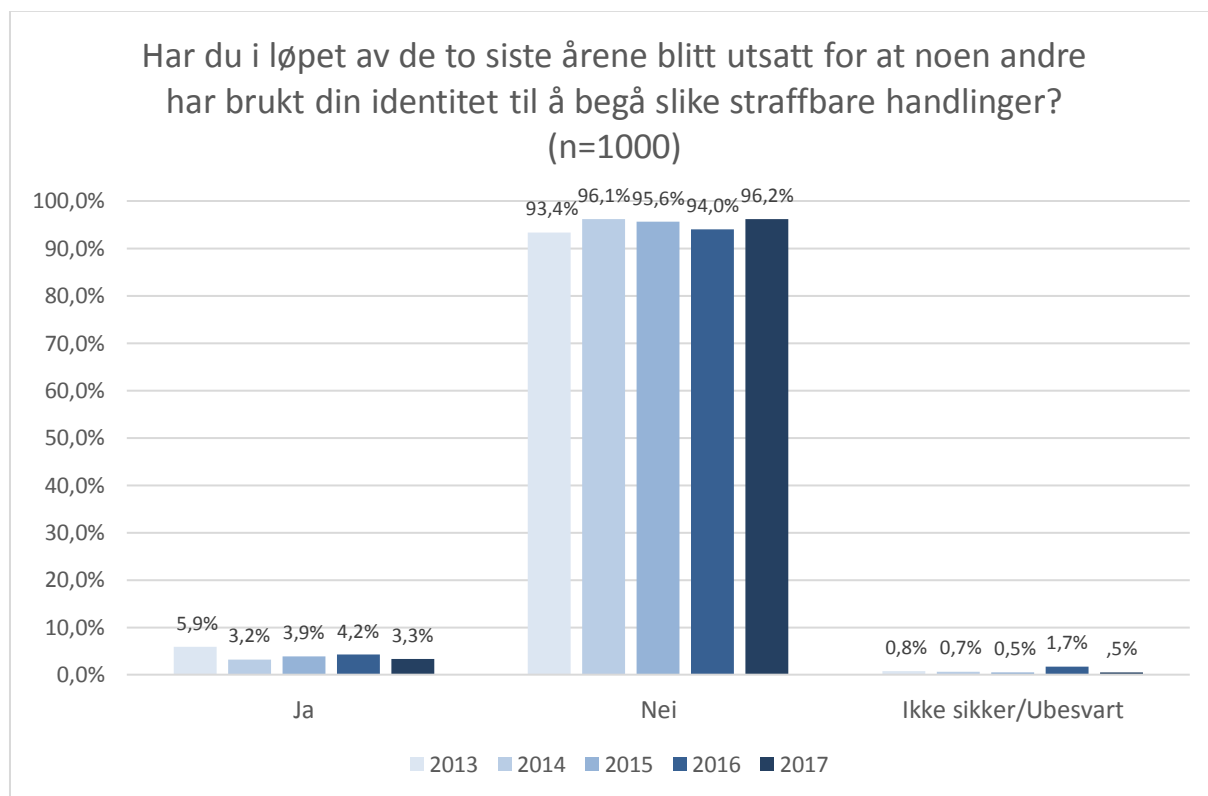
Formål:	Kartlegge omfanget av id-tyveri, samt holdninger til ulike måter å sikre sin identitet på
Dato for gjennomføring:	4. – 7. desember 2017
Datainnsamlingsmetode:	Telefonintervju
Antall intervjuer:	1000
Utvalg:	Det er trukket et representativt utvalg av befolkningen over 18 år. Utvalget er trukket tilfeldig fra Bisnodes database over telefonnumre i Norge. Andelen mobilnummer i utvalget utgjør over 90 prosent.
Vekting:	Resultatene er vektet i forhold til kjønns- og alderssammensetningen i befolkningen.
Feilmargin:	Resultatene må tolkes innenfor feilmarginer på +/- 2-3 prosentpoeng for hoved frekvensene. Feilmarginene for undergrupper er større.
Oppdragsgiver:	Norsk senter for Informasjonssikring (Norsis)
Kontaktpersoner:	Ole Anders Ulsrud
Respons Konsulent:	Idar Eidset

Hovedtall oppsummert

Dette er det femte år på rad har vi stilt spørsmål knyttet til identitetstyveri og sikring av identitet til befolkningen 18 år og eldre i Norge. Alle disse undersøkelsene har blitt gjort i desember måned de ulike årene. Nedenfor presenterer vi svarfordelingene for årets undersøkelse sammenlignet med resultatene fra 2013, 2014, 2015 og 2016. I presentasjonen legges det vekt på endringer fra 2016 til nå i 2017. Vi bruker da begrepet statistisk signifikans for å beskrive en endring som såpass stor at den ikke skyldes tilfeldigheter. Enhver utvalgsundersøkelse er heftet med feilmarginer. Jo større et utvalg er, jo mindre er disse feilmarginene. Feilmarginene varierer også med størrelsen på prosenten vi ser på. Feilmarginen er lavest ved en 1/99 fordeling (dvs. dersom vi ser på en andel på 1 % eller 99 %), og størst ved en 50/50 fordeling (dvs. dersom vi ser på en andel på 50 %). Bruken av statistisk signifikans i denne presentasjonen sier noe om en endring fra 2016 til 2017 er såpass stor at den ligger utenfor det som kan skyldes variasjoner innenfor feilmarginene for observasjonene.

1. Identitetskrenkelse er uberettiget bruk av både stjålet og fiktiv identitet, med forsett om å oppnå en økonomisk vinning for seg selv eller andre, eller å påføre tap eller ulempe for andre.

Har du i løpet av de siste 2 årene blitt utsatt for at noen andre har brukt din identitet til å begå slike straffbare handlinger?

I år er det 3,3 % som oppgir at de har blitt utsatt for at noen andre har brukt deres identitet til å begå straffbare handlinger i løpet av de siste to årene. Dette er en liten tilbakegang fra 2016, da denne andelen var 4,2 %. Ingen av endringene vi har sett de siste fire årene har vært store nok til å være statistisk signifikante. Dette betyr altså at andelen som utsettes for dette ligger stabilt mellom 3-4 %. Minner om at andelen viser de som har opplevd dette siste to år, og ikke bare siste år.

Det er i denne målingen en litt høyere andel blant mennene som oppgir å ha blitt utsatt for dette, men denne forskjellen er liten. Mens 3,6 % blant mennene svarer ja på spørsmålet, er det 2,9 % blant kvinnene. Den aldersgruppen som ser ut til å være mest utsatt for id-tyveri i årets undersøkelse er

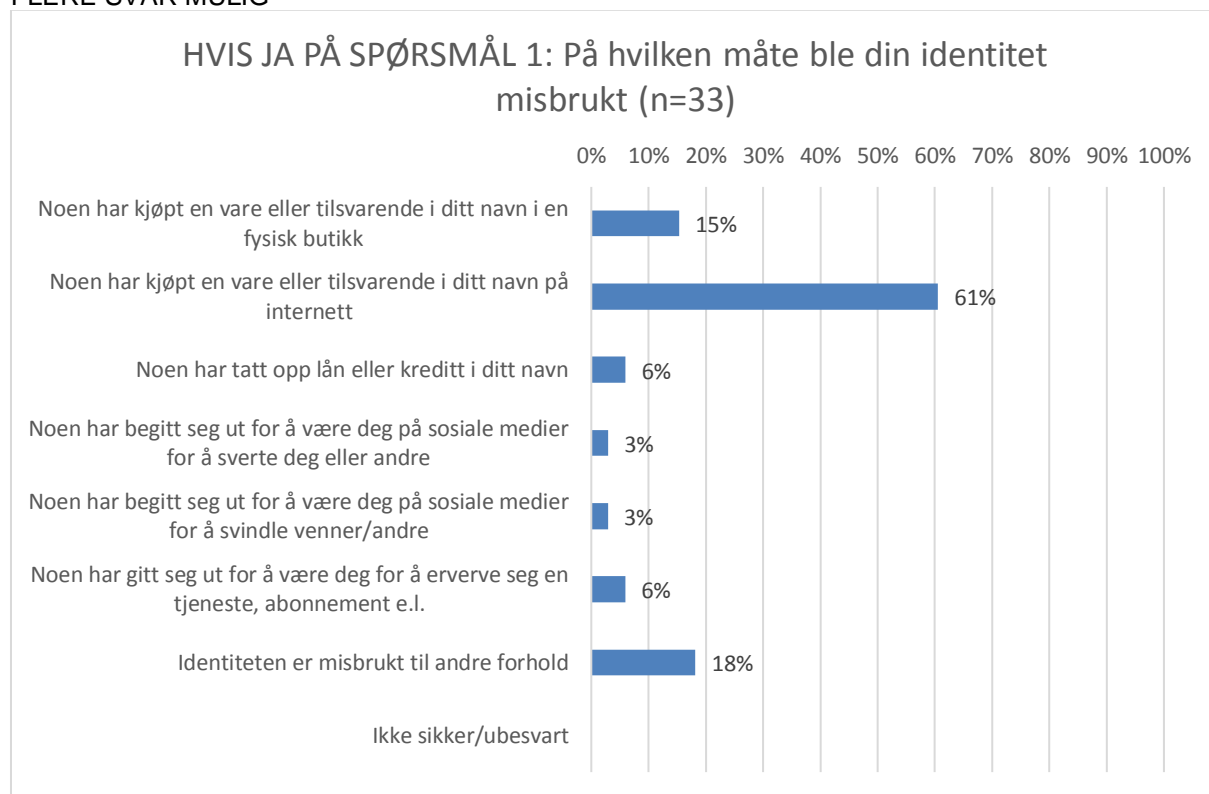
gruppen under 30 år (4,4 %). For de øvrige aldersgruppene ligger andelen rundt 3 %. Også i årets målingen er det et trekk at andelen som utsettes for id-tyveri ser ut til å øke jo høyere utdanning man har. Blant de med mer enn 6 års utdanning utover grunnskolen er det 4,5 % som oppgir at de har vært utsatt for dette.

Ut fra tidligere målinger blitt stilt spørsmål omkring hva slags id-tyveri respondentene har vært utsatt for, noe som også har reist spørsmål om alt kan defineres som id-tyveri. I årets undersøkelse fulgte vi derfor opp de som svarte ja på spørsmål 1, og spurte dem om på hvilken måte deres identitet hadde blitt misbrukt. Det var i alt 35 respondenter som oppga at de hadde vært utsatt for dette. Av disse var det to respondenter som utfra beskrivelsen av forholdet, ikke kunne defineres som id-tyveri. Disse er således ikke tatt med blant de som svarte ja på spørsmål 1 og heller ikke på de to påfølgende spørsmålene. Oppfølgingsspørsmålet nedenfor var åpent i den forstand at svaralternativene ikke ble lest opp, men ble tolket inn i en eller flere av kategoriene av intervjuer i samarbeid med respondenten. De som ikke passet inn i de forhåndskodede alternativene ble notert under andre måter.

HVIS JA I SPM 1

2. På hvilken måte ble din identitet misbrukt?

FLERE SVAR MULIG

Dette viser at de fleste måtene identiteten har blitt misbrukt på er at noen har kjøpt en vare eller tilsvarende i vedkommende sitt navn på internett. 61 % av de 33 som de to siste årene har opplevd id-tyveri, svarer at det var på denne måten det skjedde. 15 % har opplevd at identiteten har blitt misbrukt for å kjøpe en vare eller tilsvarende i en fysisk butikk. De øvrige forhåndskodede måtene er det få som har opplevd. Så ser vi at 18 % oppgir at identiteten har blitt misbrukt til andre forhold. Dette utgjør seks respondenter. Fire av disse oppgir at bankkortet har blitt misbrukt. Det kan stilles spørsmål rundt om dette kan defineres som id-tyveri. Dersom det er misbruk av bankkort er spørsmålet om hvordan dette har blitt utført. På et bankkort er det personlig informasjon som selvfølgelig kan benyttes for å gi seg ut for å være en annen. Dersom det er snakk om ren kortsvindel så ligger det utenfor hva som skal inngå i statistikken over identitetstyveri. Dette skaper en usikkerhet i hvordan disse fire besvarelsene skal håndteres selv om personen som har besvart spørsmålet selv ser på det de har blitt utsatt for som identitetstyveri. Vi kan altså ikke være helt sikre på om de blander sammen identitetstyveri eller

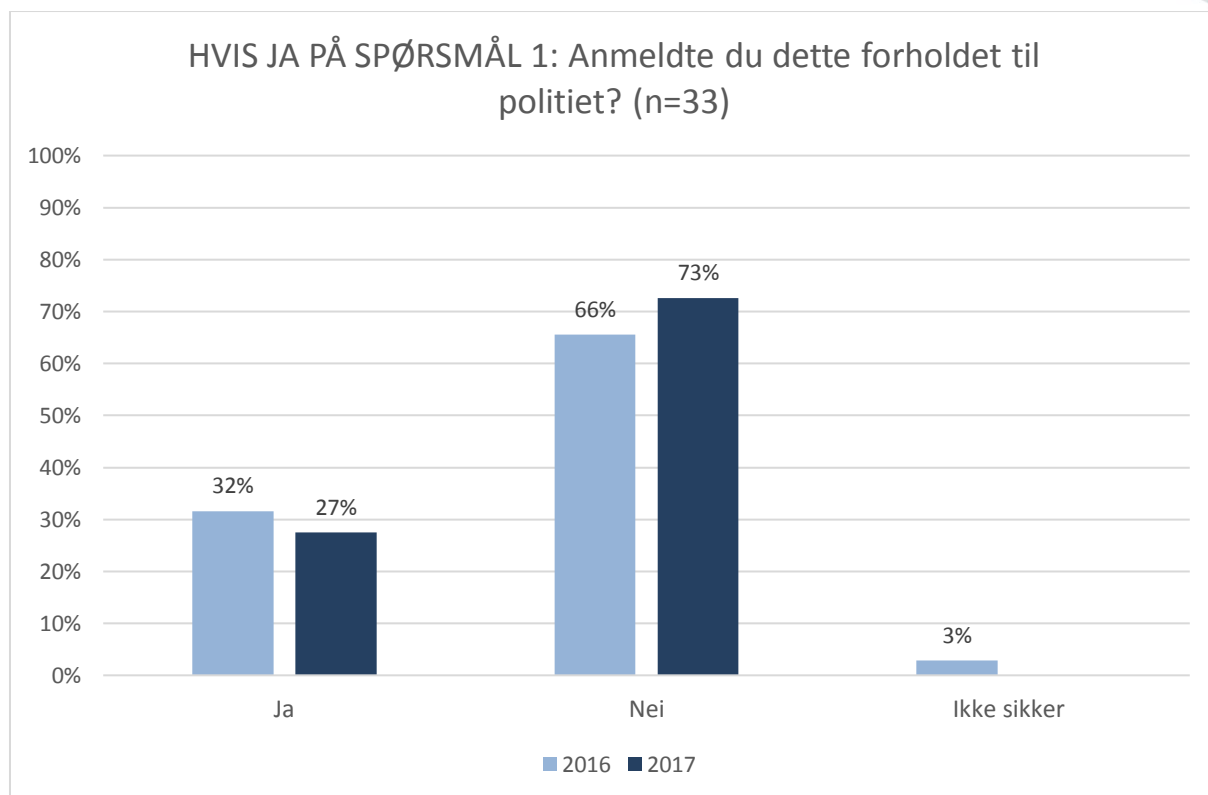
kortsvindel. Skulle all disse fire falle utenfor definisjonen, betyr dette at andelen som har blitt utsatt for id-tyveri kan reduseres til 2,9 %.

I 2016 tok vi inn et oppfølgingsspørsmål om de har anmeldt det de har vært utsatt for til politiet.

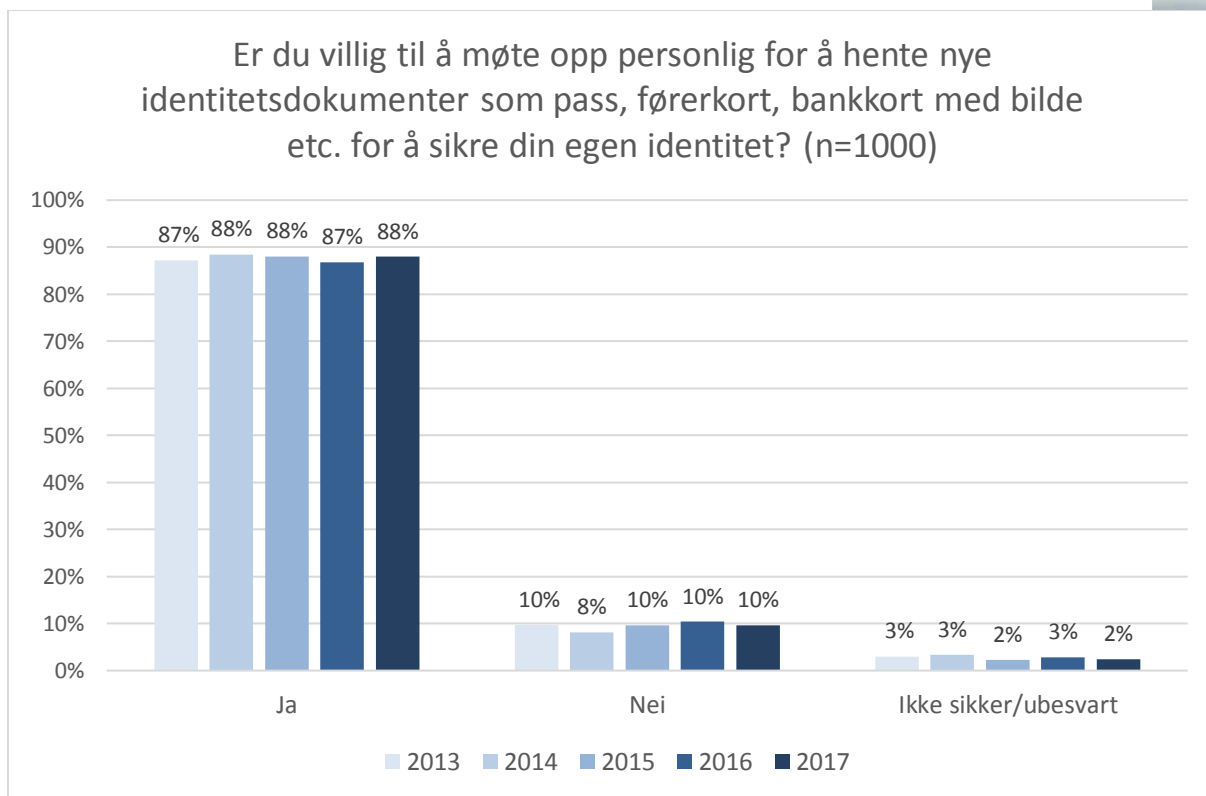
HVIS JA I SPM 1

3. Anmeldte du dette forholdet til politiet?

Selv om det bare er 33 respondenter som har svart på dette spørsmålet, gir svarene til disse en ganske klar indikasjon at flertallet av slike forhold ser ikke ut til å anmeldt. Denne antagelsen blir styrket gjennom at vi måler samme tendens i år som i fjor. Forskjellen fra i år til i fjor er imidlertid ikke stor nok til å være statistisk signifikant, så selv om vi ser en nedgang i andelen som anmelder, kan vi ikke si at dette er en reell nedgang. Legger vi årets tall til grunn og gjør om dette i prosent av alle i undersøkelsen utgjør dette 0,9 % av befolkningen over 18 år. Forskjellen mellom ja og nei på dette spørsmålet er til tross for få spurte, klart statistisk signifikant. Det vil si at vi kan si at det er flere som ikke anmelder forhold som dette, enn som gjør det.

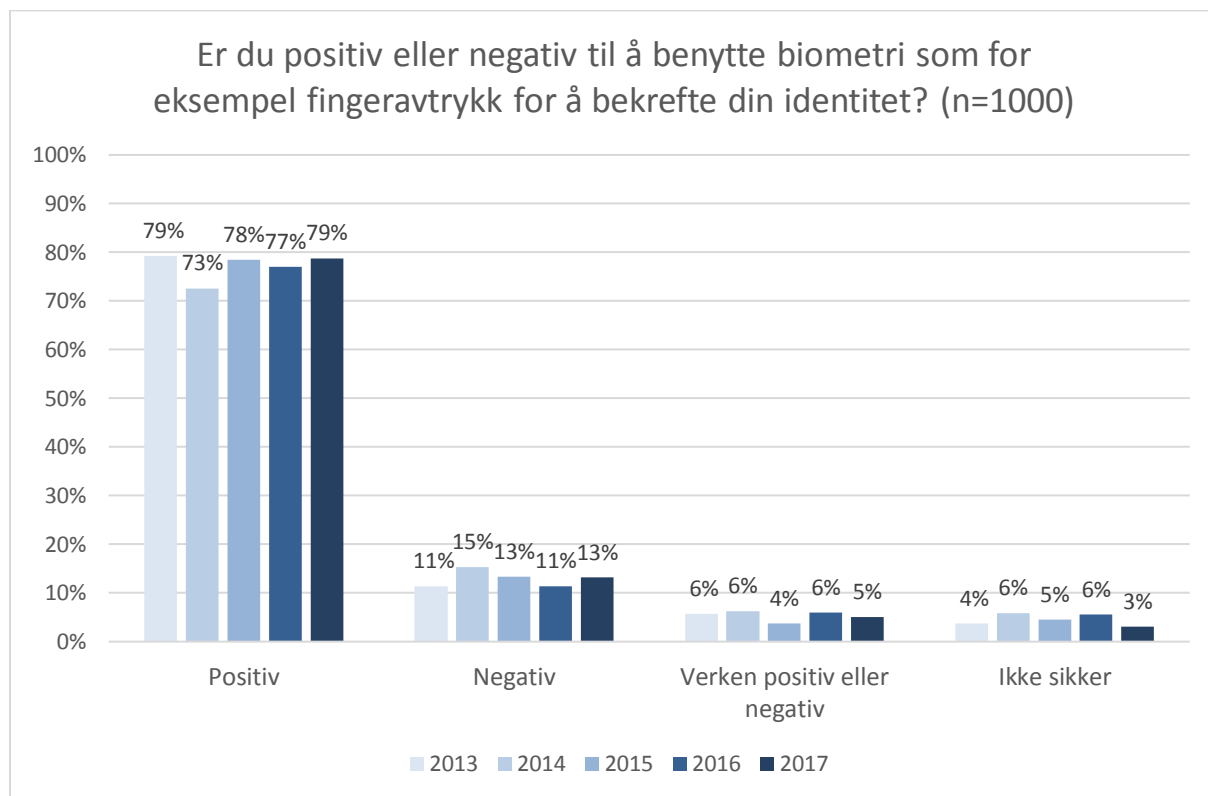
4. Er du villig til å møte opp personlig for å hente nye identitetsdokumenter som pass, førerkort, bankkort med bilde etc. for å sikre din egen identitet?

Andelen som oppgir at de er villige til å møte opp personlig for å hente identitetsdokumenter som pass, førerkort, bankkort med bilde etc. for å sikre sin egen identitet, er omtrent på samme høye nivå som i begge de tidligere undersøkelsene. Nær 9 av 10 oppgir at de er villige til å møte opp personlig. Her er det ingen signifikante endringer.

5. Passord, pinkoder og biometri er eksempler på bekreftelse av identitet. Dette sikrer at kun du som rettmessig innehaver får tilgang til de tjenester og fordeler som følger av din rolle som norsk innbygger. F.eks. innlogging på minibank, Altinn og andre tjenester som inneholder personinformasjon samt opprettelse av kundeforhold.

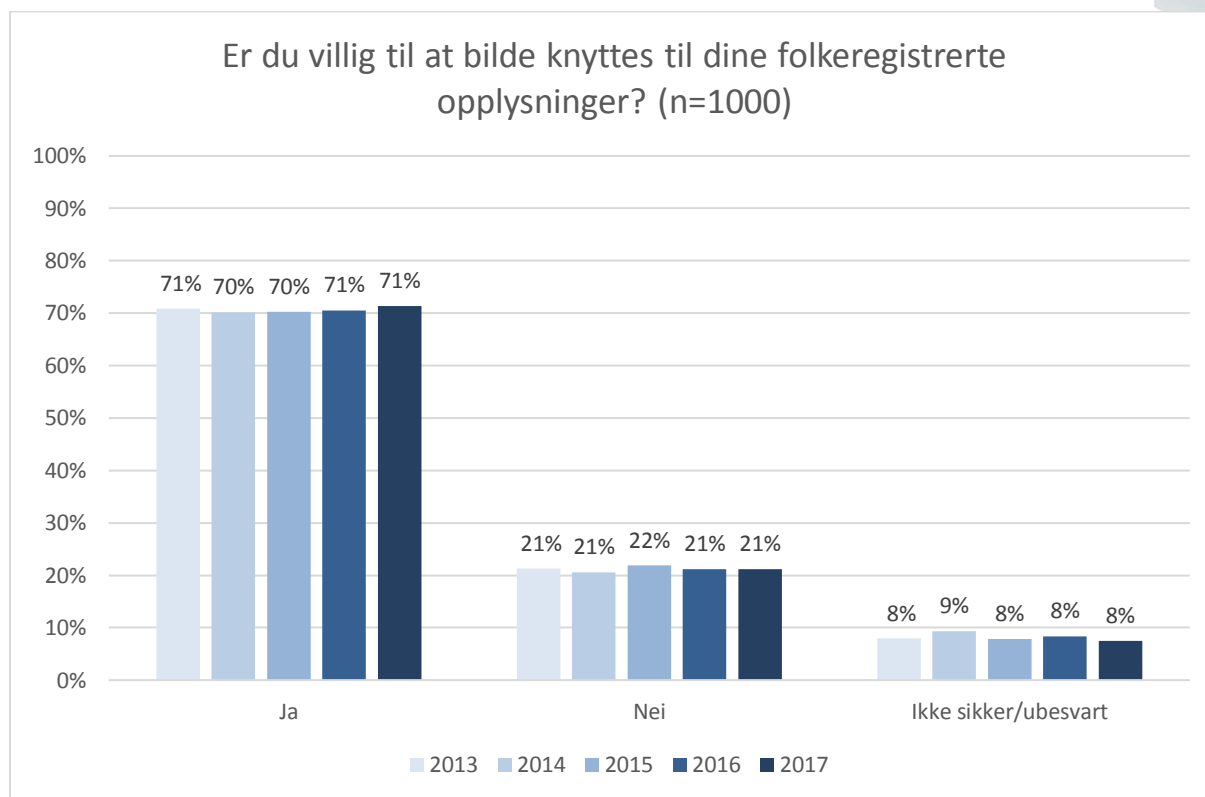
Er du positiv eller negativ til å benytte biometri som for eksempel fingeravtrykk for å bekrefte din identitet?

Andelen som er positiv til å benytte biometri for å bekrefte sin identitet holder seg stabilt rett i underkant av 80 %. Dette nivået har vi sett i hele perioden, med et lite unntak av i 2014 der andelen positive var 73 %. Med unntak av 2014 er ingen av forskjellen statistisk signifikante. Som i de tidligere undersøkelsene er det små forskjeller mellom menn og kvinners holdning til dette, mens det er en noe lavere andel som er positive blant de under 30 år sammenlignet med de øvrige aldersgruppene. Blant de under 30 år er det i år 71 % som er positive mot 69 % i 2016. Denne endringen er ikke statistisk signifikant.

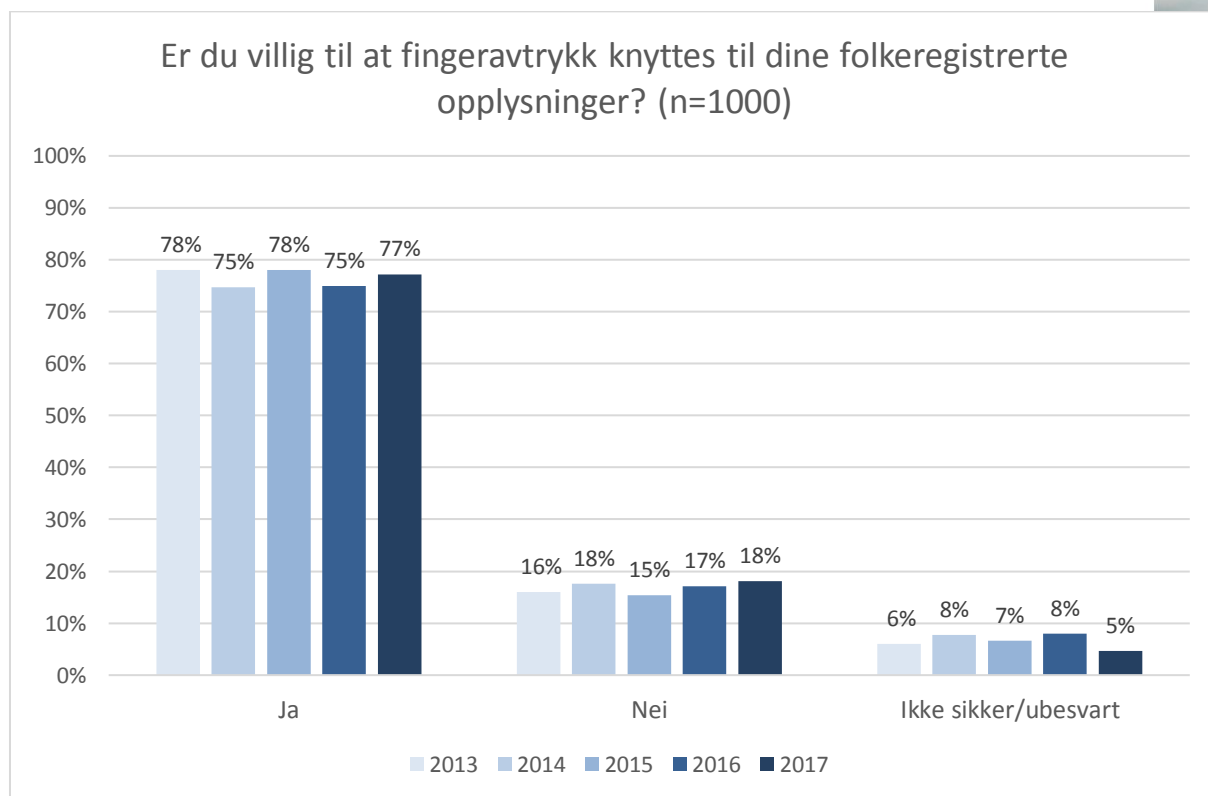
6. Ved å knytte bilde og/eller fingeravtrykk til din informasjon i Folkeregisteret, vil man øke sikkerheten for at din identitet er unik.

Er du villig til at bilde knyttes til dine folkeregistrerte opplysninger?

Andelen som er villige til å knytte bilde til folkeregistrerte opplysninger fortsetter å være stabil på rundt 70 % også i årets måling. Det er i år 71 % som svarer ja på dette spørsmålet. Menn er også i år noe mer positive til dette enn kvinner (74 mot 69 %). I likhet med tidligere undersøkelser skiller de eldre (60 år og eldre) seg ut med en signifikant lavere andel som svarer ja (60 %).

7. Er du villig til at fingeravtrykk knyttes til dine folkeregistrerte opplysninger?

Selv om andelen kan synes litt mer forskjellige fra år til år når det gjelder villigheten til å la fingeravtrykk knyttes til folkeregistrerte opplysninger, er ikke forskjellene statistisk signifikante. I årets måling er det 77 % som oppgir at de er villige til at fingeravtrykk knyttes til sine folkeregistrerte opplysninger. Det er omtrent ingen forskjell mellom menn og kvinner på dette spørsmålet, men vi ser en tendens til at de under 30 år og de over 60 år er litt mer skeptiske til dette enn de som er mellom 30-59 år. Andelen som svarer ja på spørsmålet er 70 % blant de under 30 år, og 74 % blant de over 60 år, mens tilsvarende andeler i de to midterste aldersgruppene er henholdsvis 80 og 83 %. Disse forskjellene er statistisk signifikante.

Vedlegg: Spørreskjema

1. Identitetskrenkelse er uberettiget bruk av både stjålet og fiktiv identitet, med forsett om å oppnå en økonomisk vinning for seg selv eller andre, eller å påføre tap eller ulempe for andre.

Har du I LØPET AV DE SISTE 2 ÅRENE blitt utsatt for at noen andre har brukt din identitet til å begå slike straffbare handlinger?

- 1: Ja
- 2: Nei
- 3: Ikke sikker/Ubesvart

HVIS JA I SPM 1

2. På hvilken måte ble din identitet misbrukt?

FLERE SVAR MULIG

- 1: Noen har kjøpt en vare eller tilsvarende i ditt navn i en fysisk butikk
- 2: Noen har kjøpt en vare eller tilsvarende i ditt navn i på internett
- 3: Noen har tatt opp lån eller kreditt i ditt navn
- 4: Noen har begitt seg ut for å være deg på sosiale medier for å sverte deg eller andre
- 5: Noen har begitt seg ut får å være deg i sosiale medier eller på internett for å svindle venner/andre
- 6: Noen har begitt seg ut for å være deg for å erverve seg en eller annen tjeneste, abonnement e.l
- 7: Identiteten er misbrukt til andre forhold ___NOTER
- 8: Ikke sikker/ubesvart

HVIS JA I SPM 3

3. Anmeldte du dette forholdet til politiet?

- 1: Ja
- 2: Nei
- 3: Ikke sikker

4. Er du villig til å møte opp personlig for å hente nye identitetsdokumenter som pass, førerkort, bankkort med bilde etc. for å sikre din egen identitet?

- 1: Ja
- 2: Nei
- 3: Ikke sikker/ubesvart

5. Passord, pinkoder og biometri er eksempler på bekreftelse av identitet. Dette sikrer at kun du som rettmessig innehaver får tilgang til de tjenester og fordeler som følger av din rolle som norsk innbygger. Eks. Innlogging minibank, Altinn og andre tjenester som inneholder personinformasjon samt opprettelse av kundeforhold.

Er du positiv eller negativ til å benytte biometri som for eksempel fingeravtrykk for å bekrefte din identitet?

- 1: Positiv
- 2: Negativ
- 3: Verken positiv eller negativ
- 4: Ikke sikker

6. Ved å knytte bilde og/eller fingeravtrykk til din informasjon i Folkeregisteret, vil man øke sikkerheten for at din identitet er unik.

Er du villig til at bilde knyttes til dine folkeregistrerte opplysninger?

- 1: Ja
- 2: Nei
- 3: Ikke sikker/ubesvart

7. Er du villig til at fingeravtrykk knyttes til dine folkeregistrerte opplysninger?

- 1: Ja
- 2: Nei
- 3: Ikke sikker/ubesvart